XITOY TILIDAGI BAYRAM TABRIKLARINI O‘ZBEK TILIGA TARJIMA QILISHDA LINGVOMADANIY MA’NONI SAQLASH

https://doi.org/10.24412/2181-1784-2026-24-88-88

Mamatqulova Laylo Bahromovna
Lingvistika (xitoy tili) mutaxassisligi 2-bosqich magistranti
O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti
bahromovna.laylo@yandex.com

PRESERVING LINGUOCULTURAL MEANING IN THE TRANSLATION OF CHINESE FESTIVAL GREETINGS INTO UZBEK

Mamatqulova Laylo Bahromovna
Second-year Master’s Student in Linguistics (Chinese)
Uzbekistan State World Languages University
bahromovna.laylo@yandex.com

Annotation. *This thesis examines the preservation of linguocultural meaning in translating Chinese festival greetings into Uzbek. It analyzes culture-specific expressions used during traditional Chinese festivals and identifies translation strategies for conveying their symbolic meanings. The study demonstrates the importance of cultural adaptation in achieving accurate and natural Uzbek translations of greetings.*

Key words: *festival greetings, Chinese language, Uzbek language, translation, linguoculture, cultural meaning, cultural adaptation, symbolism, translation strategy, equivalence.*

Xitoy tilidagi bayram tabriklari xalqning an’anaviy dunyoqarashi, qadriyatlari va madaniy ramzlarini aks ettiruvchi lingvomadaniy birliklardir. Ayniqsa, 春节 Chūnjié (Bahor bayrami) va 中秋节 Zhōngqiūjié (O‘rta kuz bayrami) kabi an’anaviy bayramlarda qo‘llanadigan tabriklarda farovonlik, baxt, oilaviy birlik va uzoq umr kabi tushunchalar muhim o‘rin tutadi. Shu sababli bunday birliklarni o‘zbek tiliga tarjima qilishda ularning lug‘aviy ma’nosi bilan birga madaniy mazmunini ham yetkazish zarur.

Masalan, 春节 munosabati bilan keng qo‘llanadigan 恭喜发财 gōngxǐ fācái ifodasi so‘zma-so‘z “tabriklayman, boylik orttiring” ma’nosini bildiradi. O‘zbek kommunikativ muhitida esa uni “Yangi yil qutlug‘ bo‘lsin, xonadoningizga fayz-baraka kirsin!” tarzida berish tabrikning pragmatik vazifasini tabiiyroq ifodalaydi. Bunda tarjimon leksik ekvivalent bilan cheklanmay, qabul qiluvchi madaniyatga moslashtirish usulidan foydalanadi.

中秋节 tabriklaridagi 花好月圆 huā hǎo yuè yuán birikmasida “gullarning go‘zalligi” va “to‘lin oy” obrazlari orqali baxt va oila birligi ifodalanadi. Uni o‘zbek tilida so‘zma-so‘z tarjima qilish asl birlikning kommunikativ mazmunini to‘liq yetkazmaydi. Kontekstga qarab “Oilangiz ahil, xonadoningiz baxtga to‘la bo‘lsin!” kabi funksional muqobil tanlanishi mumkin. Bu holat tarjimada madaniy konnotatsiyani hisobga olish zarurligini ko‘rsatadi.

Tarjima nazariyasida bunday birliklarni berishda tarjimaning faqat formal emas, balki kommunikativ vazifasini ham saqlash muhim hisoblanadi [Newmark 1988:45]. Madaniyat bilan bog‘liq birliklarning tarjimasida esa asl madaniyat unsurlarini saqlash va ularni maqsad til o‘quvchisiga tushunarli shaklda yetkazish o‘rtasidagi muvozanat alohida ahamiyatga ega [Venuti 1995:20]. Tahlil shuni ko‘rsatadiki, xitoycha bayram tabriklarini o‘zbek tiliga tarjima qilishda so‘zma-so‘z tarjima, funksional muqobil va madaniy moslashtirish usullarini kontekstga muvofiq qo‘llash lingvomadaniy ma’noni saqlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Newmark P. A Textbook of Translation. – New York: Prentice Hall, 1988.
2. Venuti L. The Translator’s Invisibility: A History of Translation. – London: Routledge, 1995.